

Ongehuwd samenwonen in Europa

In de afgelopen decennia heeft ongehuwd samenwonen overal in Europa aan populariteit gewonnen, meestal ten koste van het huwelijk. Deze toegenomen populariteit is onderdeel van een bredere maatschappelijke ontwikkeling op het terrein van de relatie- en gezinsvorming.

Kenmerkend voor deze ontwikkeling is het uitsel van het aangaan van een relatie en het krijgen van kinderen, de verminderde belangstelling voor het huwelijk, het loskoppelen van de band tussen huwelijk, seksualiteit en gezinsvorming, alsook de toegenomen instabiliteit van relaties. Zowel in het publieke als in het wetenschappelijke debat wordt vaak verondersteld dat alle samenwonenden dezelfde motieven hebben om voor deze relatievorm te kiezen. Deze visie doet geen recht aan de complexiteit van leefvormkeuzes in het huidige Europa. Ongehuwd samenwonen heeft niet overal en voor iedereen dezelfde betekenis.

Ons onderzoek richt zich op mogelijke verschillen in de betekenis van ongehuwd samenwonen tussen individuen en tussen regio's in Europa. Om dat te onderzoeken hebben we een typologie ontwikkeld, waarbij samenwonenden onderscheiden worden op basis van het al dan niet hebben van de intentie om in de toekomst te huwen, hun opvattingen over het huwelijk en hun economische situatie. Met behulp van deze typologie kunnen verschillen in de betekenis van ongehuwd samenwonen tussen en binnen landen bestudeerd worden.

We hebben gebruik gemaakt van gegevens van de *Generations and Gender Survey (GGS)*. De GGS is een grootschalige panel survey ge-

baseerd op een representatieve steekproef van de volwassen bevolking (18 tot 79 jaar) in een groot aantal Europese landen. Voor dit onderzoek hebben we gegevens voor twaalf Europese landen gebruikt. De steekproef bestaat uit 9.113 mannen en vrouwen tussen de 18 en 40 jaar die op het moment van het interview ongehuwd samenwonen met een partner. Drie indicatoren worden gebruikt om samenwoners te classificeren: (1) hun intenties om binnen drie jaar te gaan trouwen, (2) hoe ze in het algemeen staan tegenover het huwelijk, en (3) de mate van economische deprivatie. Op basis van deze drie indicatoren onderscheiden wij zes types samenwoners. Sommigen hebben al plannen om te gaan trouwen (samenwonen als *voorbereiding op het huwelijk*). Anderen zijn er nog niet klaar voor, ofwel omdat ze hun relatie nog willen testen (samenwonen als een *proefhuwelijk*) ofwel omdat hun economische omstandigheden een huwelijkssluiting nog niet mogelijk maakt (samenwonen om *economische redenen*). Er zijn twee groepen samenwoners die naar alle waarschijnlijkheid nooit met hun partner trouwen. Sommigen hebben geen trouwplannen en vinden het huwelijk ook een achterhaald instituut (samenwonen als *alternatief*). Anderen willen ook niet gaan trouwen maar hebben niet zo'n sterk negatieve opvatting van het huwelijk. Trouwen is eigenlijk geen echte optie (samenwonen als *vanzelfsprekendheid*). Interessant genoeg vinden

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen met bronvermelding wordt op prijs gesteld. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen en is geaffilieerd met de Rijksuniversiteit Groningen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

colofon

DEMOS is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).

Redactie: Nico van Nimwegen, hoofdredacteur
Ingrid Esveldt, eindredacteur
Harry van Dalen, redacteur
Peter Ekamper, (web)redacteur

Adres: NIDI/DEMOS
Postbus 11650
2502 AR 's-Gravenhage
(070) 356 52 00

Telefoon: demos@nidi.nl
E-mail: demos.nidi.nl / www.nidi.nl
Internet: gratis

Abonnementen: Harmine Louwé
Druk: www.nadorpdruk.nl

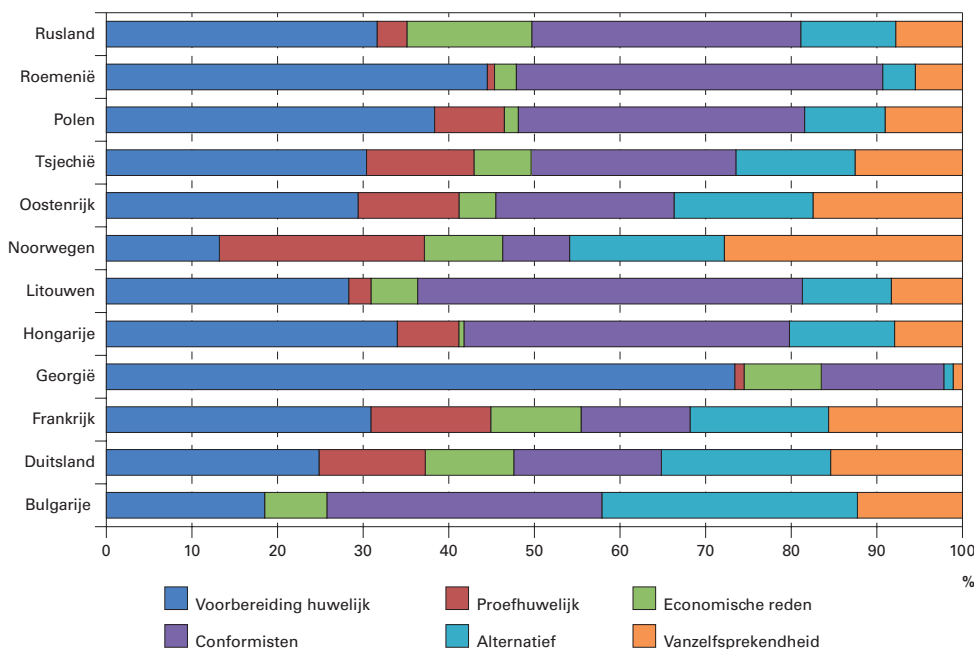
wij ook een zesde groep samenwoners: paren die niet bijzonder positief over het huwelijk denken maar wel van plan zijn om te gaan trouwen. We noemen deze groep "*conformisten*" omdat ze hun partner, ouders of de maatschappij willen plezieren, zich aanpassen of andere stimulansen hebben om te gaan trouwen.

In alle bestudeerde landen kunnen de verschillende typen samenwoonrelaties worden waargenomen. De meerderheid van de samenwoners vat hun relatie op als een stap voorafgaand aan het huwelijk. In Centraal- en Oost-Europa zijn er niet alleen minder samenwoners dan in West- en Noord-Europa maar ze zijn ook méér gericht op het huwelijk. Ook is het aandeel dat graag wil trouwen maar economische belemmeringen ervaart, en het aandeel dat van plan is te trouwen maar tegelijk minder positief over het huwelijk is (de *conformisten*), in Centraal- en Oost-Europa relatief groter.

Nicole Hiekel, NIDI, e-mail: hiekel@nidi.nl

Bewerking op basis van: Nicole Hiekel, Aart. C. Liefbroer, Anne-Rigt Poortman (2014): Understanding diversity in the meaning of cohabitation across Europe. *European Journal of Population* (online first) DOI: 10.1007/s10680-014-9321-1.

Verskillende betekenissen van samenwonen voor ongehuwde samenwoners in Europa

Bron: Generations and Gender Surveys 2005-2009, eigen berekening.